

# GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea :

Brașov, piața mare Nr. 22. „Gazeta“ iese  
Miercuri, Vineri și Duminică.

Prețuri abonamentului :

Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe  
trei luni 2 fl. 50 cr. Teri esterne pe șase  
luni 14 fr., pe un an 28 franci.

Anul XLVII

Să prenumere :

la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenți.

Anunțurile :

una serie garmondă 6 cr. și timbru de 80  
cr. v. a. pentru fiecare publicare. — Scri-  
sori nefrancate nu se primesc. — Manu-  
scripte nu se retrămit.

Nr. 20.

Vineri 17 (29) Februarie

1884.

Brașov 17 Februarie st. v.

Faptul că Românii din Făgăraș au alune-  
cat la alegerile trecute municipale pe terémul  
primejdios al pactării cu ómenii stăpânirii,  
marturisim, nu ne-a surprins așa de mult,  
fiindcă eram informați despre slabele și nesu-  
ficientele lor pregătiri pentru lupta electorală  
și despre pierderea ce au suferit-o din cauza  
propriei neglijențe prin nepăsarea lor față de  
comunerea comisiunii verificătoare care a sters  
din listă vreo 18 membri din cei aleși în  
consiliul municipal. Ceea ce ne-a surprins  
însă în sensul adevărat al cuvântului a fost  
atitudinea alegătorilor români din județul  
Clușului.

În luptele naționale Românii Clușiani au  
statu totdeauna în primul șir și au reclamat  
și au apărut cu demnitate drepturile poporului.  
Ei serveau totodată până acum ca exemplu în-  
cât privește solidaritatea și disciplina în luptă.  
Cu atât mai mare a trebuit să fie mirarea  
noastră, când am vedut, că la alegerile tre-  
cute de funcționari Românii din comitatul Clu-  
șului se desbină și apucă pe cărări prăpăstioase  
uitându mai de tot de marile principii ale  
luptei noastre naționale și retăcindu pe potecile  
întunecate ale unor interese mici și neînsem-  
nate locale.

Nu scim într'adevăr ce se mai dicem  
când astăzi, în timpul celor mai aprigi  
asupri și prigoniri, vedem pe Românii Clu-  
șiani certându-se despre aceea, care d'între par-  
titele contrare este mai generoasă, cea Gyar-  
mathistă ori cea Josicistă și când îi vedem  
numerându pe degete, că țeranul după ce și-a  
vândut găinile ce le-a dus la târg, câți func-  
ționari și funcționariși „au câștigat“ în urma  
învoielii unei părți dintr'înșii cu partida pre-  
fectului.

Ei, d'între pentru aceea ne luptăm noi azi  
pe pământul sacru al vechei Transilvanie, ca  
se avem în Clușiu c'unu subprefect și cu  
vr'unu vice-notar mai mult, despre cari se  
putem dice cu mândria strămoșească, că sunt  
născuți Români? Unde a remas programă  
noastră națională, unde principiile mari ale luptei  
noștre pentru existență, decât pentru vre-o doi,  
trei funcționariși asupra cărora nici că putem  
dispune, nici că putem exercia vre-o influență,  
suntem gata a dá mâna cu dușmanul și a  
încheia cu el pacturi, cari se fie respectate  
numai pe cât timp îi vine lui la socotă?

Noi, de, nu așa am înțeles problema  
ce avea se-o rezolveze alegătorii noștri cu oca-  
siunea alegerilor municipale din urmă. Noi  
credem, că pentru binele general național  
e indiferent decât pretorul dela Clușiu este  
un X sau un Y, căci el ori cine ar fi trebuie  
se asculte de mai marii său și decât aceștia îi  
comandăză rău nu e în stare a manevra bine.  
Nu ne pte fi înse indiferent, decât la cărma  
comitatului și a țerei se află un dușman ori  
un amic al neamului nostru; pe un amic  
trebuie se-lu sprijinim și se-lu apărăm, car  
pe dușman trebuie se-lu combatem și se stă-  
ruim ca se fie învins. Prin pacturi și  
învoeli înse inamicul nu pte fi bătut, mai  
ales decât ocupă o poziție mai forte și mai  
favorabilă și decât acele învoeli contribuie nu-  
mai a-o întări și mai mult.

Nu spunem ceva nou. Românii Clușiani au  
trebuit să știe că, căci ei mai mult ca  
alții au privilegiu de a înveța se face deosebire  
între amic și inamic. De ce au sărit cu  
tote astea în ajutorul prefectului și a partidei  
lui? Unul din corespondenții noștri, cari ne-a  
asigurat, că este „neinteresat în chestiune“ a

spus curat și limpede adevărata cauză: „cei  
ce au votat pentru Gyarmathy au crezut, că  
mai mare va fi folosul, decât voru năsu a scote  
ici colo câte un oficial român.“

Intrebăm acum în totă sinceritatea: meri-  
tat'a acestu „folos“ cu totul neînsemnat și  
problematic ca o parte din alegătorii români  
ai județului Coșiocnei se și calce pe inimă și  
se sară în ajutorul contrarilor noștri declarați  
și probați prin nenumerate fapte îndreptate în  
contra existenței noastre naționale? — Respun-  
sul ilu lăsam la judecata nepreocupatului  
cetitor.

Nu voim să cercetăm cele ce s'au petre-  
cut în simlul clubului național român din  
Clușiu și decât cei 23 de alegători români cari  
au votat pentru contra-candidatul opozițional  
br. Josika s'au purtat corect și nu în adu-  
nările acelu club, d'între trebuie se recunoscem,  
că în devisa lor ca se contribuie la resturnarea  
partidei guvernamentale, care în timp de 12  
ani a prigonit și maltratat fără de cruțare pe  
Românii acelu județ, aflăm cel puțin o  
idee, un principiu de luptă.

Altă e chestiunea decât din punctu de ve-  
dere al intereselor generale naționale a fost  
corect ca cei 23 de înși să voteze cu partida  
maghiară opozițională, care nu a arătat nici  
cât negru sub unghia față de Români mai  
multă bunăvoință ca guvernamentalii. Noi cre-  
dem, că Românii din județul Clușului ar fi  
lucrat numai atunci corect când ar fi  
votat cu toții de sine stătător în contra can-  
didatului partidei guvernamentale și cu toții  
s'ar fi abținut dela votare protestându în  
contra volnicilor celor dela putere.

Nu voim să facem recriminări. Comi-  
tetul permanent electoral ales de conferența  
noastră din 1881 a avut o misiune la alegerile  
trecute municipale, care nu și-a cunoscut-o și  
nu și-a implinit-o. Acestei împrejurări este a  
se ascrie totă confuziunea ce a domnit între  
alegătorii noștri și care în Clușiu a produs  
chiar o scisiune între Români.

Conjurăm pe Românii din județul Clu-  
șului, ca d'între, cari au fost totdeauna între  
cei mai bravi, să ne dá o dovadă de țără  
românească și se restabilească cât mai curând  
solidaritatea între ei. Între elementele noastre  
de sine stătătoare nu pte se mai fie azi scisiune  
fără ca se sufere organismul nostru național.  
Gyarmathistii și Josicistii trebuie să se dea de  
lături și se facă loc adevăraților naționaliști,  
cari fără nici o șovăire se mergă în unire pe  
cărarea, ce le-o arată interesele de viață ale  
națiunii române!

## Călătoria prințului de coronă în Orient.

Intr'unu articolu de fond „N. fr. Presse“  
dela 14 (26) l. c. aprețiază însemnătatea politică  
a călătoriei prințului de coronă Rudolf și a  
soției sale princesei Ștefania în Orient în modul  
următor:

„Principele de coronă austriac d'întreună cu  
soția sa s'au decis să întreprindă peste șase  
săptemâni o călătorie în resărit. În prima  
linia se pare, că această călătorie are de scop  
a întorci vizitele domnitorilor, cari au fost  
astă vără pe la Viena. Așa au făcut vizite  
la Viena regele Milanu alu Serbiei mai de  
multeori, Carolu regele României și Alesandru  
principele Bulgariei, și așa este numai un act  
de curtoasiă, ca să le întorcă vizita mostenitoriul  
Austriei, care este tineru, viguros, setos după  
călătorii și pe lângă aceea nu este împedat  
prin afacerile statului. Clironomul Rudolfu cu-  
noscce Orientul parte din călătoria sa, ce-o

întreprins până pe la Egiptu, parte din es-  
cursiunile sale de vânătoare și acuma voese să  
facă cunoscută cu Orientul și pe soția sa și  
cu această ocaziune să și îndeplinească și misiunea  
la curțile domnitorilor statelor creștine din  
Orient. Dacă această vizită împlinesce pe de-o  
parte un act de curtoasiă, pe de alta pte  
prin întărirea amicitiei între statele orientale și  
între Austria să lege și mai tare pe acestea  
de Austria.

Despre aceea că prințul cu soția sa sunt  
personele cele mai potrivite pentru o misiune  
atât de însemnată nu mai încapă nici o îndoială,  
și dorința din inimă, ca să fie încoronată de  
succesele cele mai strălucite și să le succedă,  
a asigură și a întări influența austriacă în direc-  
țiune morală, politică și materială prin înfățișarea  
lor personală. Influența austriacă în Serbia  
eră disputată, în România și Bulgaria nu esista,  
în Constantinopole eră pierdută. Apoi câtă  
muncă și trudă n'au costat până să se pte  
încurpa călătoria principelui de coronă și am  
dorî ca primiriile ce-i se vor face să se facă  
din simpatie și din cuget curat al popora-  
țiunilor orientale în semn că dau importanță  
prieteniei austriace. În Serbia o politică rațională  
și sănătoasă vede numai în alipirea de Austria o  
promovare a intereselor sale materiale și culturale  
și față cu acestu curent va înceta curentul  
agitațiunii panslavistice. În România s'a arătat  
mai pronunțat disensul între statul cel tineru  
și între Austria. Acolo nu erau agitațiuni  
panslavistice sau rusesco-bisericești, ci o politică  
premeditată de interese, care făcea frontu  
Austro-Ungariei, care ținea  
România departe de noi, până când în urma  
unei fericite diversiuni diplomatice a lui Bis-  
marek prin vizita lui Bratianu la cancelarul  
german și prin vizita regelui Carolu la Berlin  
(când a mers se boteze) sa făcut posibilă și  
vizita lui la Viena, care are acum aceea urmă,  
că clironomul nostru se duce în vizită la Bu-  
curești. În programa de călătorie abaterea pela  
Sofia nu este cuprinsă din cănsiderațiune că  
Alesandru principele Bulgariei este vasal form-  
mal alu Sultanului și într'adevăr sluga și  
antegarda Rusiei. Tote împrejurările din Bul-  
garia nu permit vizita clironomului nostru.  
Conflictul bulgar-rusesco a pierdut din ca-  
racterul său cel acut, principele și-a afirmat  
pozițiunea și independența s'a încat în această  
călătorie și elu s'ar puté lua în considerațiune  
fără de a se nasce prin aceea o demonstrațiune  
antirusescă. După tractatul dela Berlin, care  
a conces Bulgariei numai o miliție națio-  
nală s'a format înse o armată bulgărească  
de 36,000 ómeni, care se conduce și se  
formeză din Sofia. Acolo furnică de oficeri și  
ampliați militari rusesco. Acuma va înțelege  
ori cine pentru ce va ocol Sofia și numai Rus-  
ciucul îl va atinge.

Acastă împrejurare ne face să discutăm  
situațiunea politică, în care se întreprinde  
astă călătorie în Orient. Călătoria această de  
curtoasiă se va fi planuită pe un timp, când  
se rēcise relațiunile între Austria și între Rusia  
și acuma totuși se realizază, cu tôte că politica  
s'a schimbat ceea ce arată, că nu pte fi pri-  
vită ca demonstrațiune antirusescă. Asemenea  
nu pte fi considerată ca un răspuns la apro-  
pierea Germaniei de Rusia, căci a fost mai de  
mult hotărâtă și n'a putntu avé altu scop decât  
de a întări relațiunile păcifice cu vecinii  
noștri mai mici dela resărit. Dacă călătoria  
se estinde până la curtea dela Constantinopol,  
față de care nu esista datorita de a i se face  
contra-vizită, atunci această are de scop a li-  
nistu pe Sultanul, care arată órecare neîncre-

dere și a-lui câștigă pentru Austria. Prin urmare călătoria acesta intră în cadrulul pacinicu alu situațiunei...“

Se vede înse că „N. fr. Presse“ nu prea are mare încredere în „pacinica situațiune“, căci după cele ce le desvôltă mai sus arată că earăși s'a schimbatu sceneria și că Rusia s'a apropiatu de Ruso-Germania. „Semburele tuturor situațiunilor,“ dice „N. fr. Presse“, este în totdeuna cestiunea că până unde merge amicitia între Germania și Rusia și decă își caută garanțiile cu Austria séu fără de ea séu peste capulu ei? Oficiosii austriaci, cari n'au nici idea de ceea ce plănuesce Bismark, sunt totdeuna gata cu laudele lor, acum găsescu escelentă apropiarea lui de Rusia și vorbescu de reinvierea alianței celor trei împérați. Dér esperiinta ne-a arátat, că acea alianță a făcutu posibilu resboiulu, a dusu pe Ruși la San-Stefano, și în urma congresulu a desbinatu earăși cele trei împérații. Sê se mai repeteze odată joculu acesta? — „N. fr. Presse“ se bucură totuși că Rusia se declară pentru pace și că și-a strămutatu teatrulu politice sale expansive în Asia centrală unde a dobânditu unu mare succesu prin cucerirea Mervulu și paralisarea politice anglése.

### Cronica evenimentelor politice.

„Românulu“ anunțându visita arhiducelu R u d o l f u și a arhiducesei S t e f a n i a serie :

„O primire din cele mai splendide se va face în România înalților óspeți, cari voru fi găzduiți în palatulu dela Cotroceni. În ziua sosirii lor, (dela Constantinopolu) moștenitorii tronulu Austro-Ungariei voru fi întâmpinați la debarcaderulu dela Giurgiu de MM. LL. Regele și Regina și de înalții demnitari civili și militari ai statulu, precum și de corpulu diplomaticu din capitală. Arhiducele și Arhiducesa voru visita și noulu castelu dela Sinaia, unde unu mare prânzu regalú va avé locu în onórea lor. În urma AA. LL. se voru duce pe Dunăre la Belgradú.“

Guvernulu ungurescu are intențiunea de a lărgi portulu dela Fiume. Ministerulu de comunicațiune a convocatú o anchetă de esperti, care se studieze planulu la fața loculu. În 25 I. c. această anchetă și-a începutu consultările sub președinta guvernorulu comite Zichy. De față au fostu reprezentanții ministerulu de comerciu, de marină, ai drumulu du feru alu statulu ș. a. apoi esperti: inginerulu super. alu dockuriloru din Marsilia Mr. Barret, inspectorulu de construcțiuni italianu reg. Diomnico, căpitanalu de fregatá Gal ș. a. Espertii voru cercetá portulu cu deamăruntulu și apoi își voru dá opiniunea.

Cu ocaziunea desbateri asupra budgetulu instrucțiunei publice d. dep. G. P a n ú a ținutu unu discursu interesantú, în care a arátat urmátorele cifre, ce înfățișezá situațiunea învățaméntulu în România: „Luândú statistica școlorú din anulú 1881—82, cea din urmă care s'a publicatú, éta ce vedemú: în comunele rurale avemú 2.459 școli, din cari 1.945 sunt întreținute de statú, ér restulu sunt întreținute de comune și județe. Luândú apoi tabloulu generalú din țerá și cercetândú câte comune sunt, găsimú trei mii. Prin urmare, 550 comune sunt fără școle. În 550 comune lumina nu și-a făcutú încă drumú, 550 de comune sunt lipsite de ori-ce mijlocu de a puté învăța copiii noțiunile cele mai elementare de citire și scriere. Și se nu credemú, că această lipsă de școli s'ar simți numai cine scie prin ce înfundaturi depártate ale țerei. Nu! Statistica oficială né arată, că județulú Ilfovú, centrulu țerei, cuprinde în sine 14 comune, cari n'au școli! Cândú venimú apoi la principiulu obligativității inserisú în lege, cifrele ce ni se dau sunt încă și mai triste: dintr'o populațiune de peste 500.000 de copii, ce dupa lege ar trebui sé mérgá la școlá, numai 83.000 primescu noțiunile elementare ale învățaméntulu, ér restulu rămáne în cea mai complectă ignoranță.“

Mercuri a fost a 70-a aniversariu a bătăliei dela Barons-Aube, în care împératulú Wilhelm și-a câștigatú ordinulu rusescu Sf. G e o r g e. Russia a trâmisiu o deputatiune anume la Berlinú spre a-lu felicita și ai face omagie în modú

solemnelú, dovedindú totodată prin acésta și bunele relațiuni ce esistá de presentú între Petersburgú și Berlinú.

### Circulara ministrului de interne.

Ministrulu de interne ungurescu a adresatú cátrá tóte municipiele din Transilvania și Ungaria o circulară cu data 24 Febr. sub nr. 911 de următorulu cuprinsú:

„Din diferite părți ale țerii nr-a venitu scirea, că în timpulú mai nou éráși s'au începutu agitațiunile cu scopu de a lăți urá între rasse și confesiuni și spre a turburá pacinicalorú conviețuire și că aceste agitațiuni se facu parte cu-o intențiune fără de consciință, parte cu-o neprețugulare culpabilă.

Acéstá împrejurare mé îndatorézá, ca referindu-mé la ordinele mele circulare dela 2 Octobré 1882 Nr. 3397 și dela 28 Aug. 1883 Nr. 3484 sé provocá municipiulu: că sé urmărescu cu cea mai viua atențiune ori și ce agitațiuni s'ar ivi în contra ori-cărei confesiuni, contra oricărui némú din cele ce trăiescu în țerá și de a le înaduși în germenele lor, ér pe agitatorii înșiși fără deosebire de persónă, sé-i pedepsescu cu tótá severitatea legei, respective ne neaménatu sé mijlocescu întervenirea autorității competente în fiecare casú.

„Funcționarii și organele comitatelorú și ale orașelorú sunt a se provocá fără de amânare, ca sé procedá în contra unorú astfelu de agitațiuni cu cea mai mare priveghiare și energiá și totu ce voru observá în acéstá direcțiune séu ce voru ordoná în propria lorú sferá de activitate sé facu cunoscutu imediatu municipiulu.

Dela municipiu (județu) însé așteptú, ca sé-ni raporteze despre măsurile luate în urma ordinulu meu circularu câtu mai curéndu — ér despre cele ce le voru observá precum și despre măsurile luate în urma acésta se mé înscințeze pe largú din casú în casú.

Budapesta, 24 Februaru 1884.

### T i s z a.

Din circulara acésta a dlui ministru de interne respirá unu spirítu absolutisticu. Tonulu în care este scrisá séméná multú cu acela alu ordonanțelorú, cu cari ministerulu austriacu a introdusu starea escepțională pentru Viena și juru. Decă esistá adú vr'o agitațiune în sensulu circularei, atunci acésta totú Ungurii o facú, acei Unguri, cari își dau intoleranța la fiecare ocaziune pe față, fără nici o sfielá. Cátu pentru agitațiunile antisemitice, foile guvernulu mărturisescú, că aceste esistá și că vinú din partea Ungurilorú estremi. Póte că d-lú Tisza sé fi avutú în vedere mai vértosú aceste agitațiuni. Cine ne garantézá însé, că circulara de mai susú va scuti în aceea-și măsurá și pe ceilalți Nemaghiari, în contra urei și a intoleranței, cum va apérá pe Jidaní? Suntemú curiosi sé vedemú, decă strictulu avisú alu d-lui Tisza va face sé înceteze séu celú puținú sé se mai stémperé agitațiunea maghiarú în contra elementulu românescú, pornita în tótá țerá. Purtarea de până acuma a organelorú guvernulu, cari întrevinú numai cândú e vorba de apérarea Jidanilorú, nu ne pré dá multá speranță în privința acésta.

Ori cari ar fi însé măsurile organelorú guvernulu în urma circularei, noi Românii cari luptámú între marginile legii pentru drepturile nóstre cele mai sante, sé nu uitámú nici unu momentú de datoria, ce-o avemú cátrá poporú și sé-lu apérámú în contra terorizárilorú și prigonirilorú, viná ele din ori și ce parte, sé-lu apérámú printr'o purtare leală și înțeleptá, dér mai pe susú de tóte energiá și consciá de demnitatea și de virtuțile cetățenesci, cari distingú pe Românii.

### Coalițiunea magnaților cu opozițiunea din camerá.

Mare spaimá a produsú în tabera guvernamentală faima, că opozițiunea din camera magnaților are de gândú de a încheiá o alianță ad hoc cu partidele opoziționale spre a resturná cabinetulu Tisza la alegerile viitoare. Organulu de căpeteniá alu Kossuthistilorú declará în numărulu séu de Sâmbáta trecutá că partida Independentilorú se unesce cu cealaltá opozițiune (a magnaților cu opozițiunali moderatú din camerá) numai, ca sé contribue la căderea ministerulu Tisza. „Până cândú

nu va fi trântitú acestú guvernú“, dice „Egyetértés“, calea nóstrá într'o privință se unesce cu aceea a celeilalte opozițiuni. După ce va căde Tisza, cărarile nóstre se voru despărți în ori-ce casú. Sistemulu conservativilorú, care va înlocui pe celú de adú, fie mai bunú ori mai réu: căderea lui Tisza o pretinde Nemesea, ce se manifestá în voința seriósá a națiunei.“

Organulu d-lui Tisza „Nemzet“ atacá în modú înverșunatu noua coalitiune dicéndu că liberalismulu ungurescu este în pericolú și că cu elú se va pierde și țera. Totodată întrebá, decă este iertatú a se încheiá o asemenea coalitiune lăsândú la o parte principiile numai cu scopú de a resturná guvernulu? — „Pesti Naplo“ răspunde lui „Nemzet“ c'unú: Risum teneatis. Apoi spalá pe „Pester Lloyd“, care cu tactica lui cunoscutá cere dela coalitiune o programá detaliatá și hotáritá declarándu, că între matadorii opozițiunei nu este înțelegere. Ar voi „P. Lloyd“ sé afe și numele magnaților opoziționali. „Nu va trece multú și le veți affá în foculu luptei electorale“ răspunde „Napló“. Asemenea veți affá și programa coalitaților.

„Partida guvernulu, adauge „Napló“, nu de multú rídea, cândú i se vorbea de cooperarea opozițiunei magnaților la alegeri. Vedéndu însé că într'adeverú a datú semne, că voiesce a páși solidarú cu opozițiunea din camerá și are de gândú a luá parte activá și la alegeri; cândú au vedutu, că améndou partidele opoziționale din camerá s'au înțelesú în aceea, ca cu puteri unite sé se lupte în contra guvernulu la alegeri: — atunci a începutú sé sémță, că nu mai e glumá și că timpulú tacticei celei comóde a trecutú și că Tiszaistii se affá înaintea unorú alegeri așa de fierbinți, încátu ele potú sé topescá ușorú și majoritatea guvernamentală...“

### Din comitatulu Cojocnei în Februaru 1884.

Stimate D-le Redactorú! În 20 Februaru a. c. românimea din cerculu Ormenișulu a avutú o di de bucuriá. În acéstá di Românii din acestú cercú ajutatú de căți-va proprietari unguri partizani de ai baronulu Josika a înfrántú póte pentru totdeauna puterea și dominațiunea partidei guvernamentale și a clicei funcționarilorú dela comitatú, în acestú cercú. Victoria apare cu atátu mai strălucitá, cu câtú între împregiurările de față pe lângá legea electorală cea escepțională și feudală, pentru Románi de de totú nefavorabilă, n'au lipsitu nici uneltirile celor dela putere. Acuma așa se vede că tóte s'au înfundatu. Incepú a pricepe și proprietarii unguri de pe la țerá, ca și magnații din Pesta, că politica șovinistilorú dela guvernú și a celor dela cárma municipielorú nu póte duce la ceva bine. Decí résturnarea pe totú loculu a celorú îngámfați a devenitu parola dilei. Se trecú la obiectú!

În ziua susú amintitá s'a făcutú alegerea celorú 10 reprezentanți din acestú cercú pentru consiliulu municipalú, din causá că alegerea dela 15 Novembre an. trecutú, sévêrșindu-se în modú ilegalú și care eșise în favorulu partidei lui Gyarmathi, a fostú nimicítá. Partida națională románá în frunte cu președintele clubulu acestú cercú Ludovicú Simonú a desvôltatú de astádatá o mai mare activitate întrú prepararea țeremulu. Atátu prin corespondențe private, câtú și în persónă se silí acestú bărbatú zelosú în cauzele nóstre naționale a prepará spiritele și a îndemná pe cei competenți la lucru. Au și aflatú resunctú aceste nobile năsuințe mai la tótá suflarea românescá din acestú cercú. Cu deosebire preotulu din Chiciudú Petru Rusu atátu înainte de alegere câtú și în ziua alegeri a desvôltatú o activitate nespusu de mare spre a pune în ordine partida nóstrá facéndu sé căștigámú prin acésta mai de duóe ori atáți votanți.

Așa între 231 voturi, câte s'au datú 141 voturi au fostú pentru candidații partidei coaliate romano-maghiare și numai 90 pentru ale celei guvernamentale. E de însemnatú însé că și din aceste 90 voturi vre-o 38 au fostú ale unorú nemeși serántoci și flámândi din Sopteriu, cari fiindú, toți pendenți dela Siko Lajos proprietariulu de acolo și corifeulu partidei guvernamen-



tale, au trebuit să-lă urmeze de silă. Ceilalți au fost parte erăși nemeși câștigați cu bani și beuturi parte influențați de unii funcționari, pre cându voturile partidei noastre au fost ale celor mai inteligenți și avuți oameni din acestu cercu, va să dică partidă antigubernamentală este compusă din elemente solide și basate pe moralitate, ăr nu pe corupțiune și presiune.

Dintre candidați conformu pactului făcutu cu proprietarii unguři au esitü 5 Români și 5 Unguri. Cei 5 Români sunt: Alesandru Bohățelü, căpitanü supremü în pensiune, locuitoriu în Clușiü, Dr. Aurelü Isacü, advöcatü în Clușiü și trei preoți: Ioanü Hossu jun. din Milașulü mare, Alesandru Lupanü din Silvașulü de Câmpia și Alesandru Bărbulescu din Săn-Mihaiu.

Décă aprețiamü bine valörea acestei alegeri trebe se constatämü, că noi Români prin dënşa amü câștigatü, căci deși alegătorii din acestu cercu sunt în majoritate Români adeva 2 din 3 părți, totuși prin uneltirile contrarie până acuma nu puteamü alege bărbați de a-i noștri devotați causei naționale, ci și de se alegeau Români, aceia erau totü instrumente, cari se alegeau numai din grația, ca să scötă ochii Românilorü, că și ei sunt reprezentați în consiliulü municipalü. Câștigulü celü mai mare pentru noi însä este, că prin acëstä alegere ne-amü eserciatü forțele și amü pututü se vedemü, ce putemü face, decă conlucramü cu toții în mire. Până acum nu ne încredeamü în forțele noastre, de aceea nici că amü cutezatü se pășimü noi de noi, căci ne temeamü, că pe lângă uneltirile celor dela putere și pe lângă presiunea proprietarilor, cari în multe casuri vexeză și pe preoții noștri ușorü amü fi pututü se facemü fiasco bunăörä cum audimü, că a pațit'ö Dr. Rațiu din Turda la Aghirbiciu.

Acëstä învingere a noastră însä, deși modestă ne pöte servi de școlă și de încurajare pe viitorü, cându pöte vomü păși noi de noi. Suntem mulțumiți de astădată cu luarea unei redute din fortărețä; putemü însä sperä, că cu altă ocaziune vomü cuceri totă cetatea. Este de lipsă însä pentru a puté face acëstä, ca preoții noștri, cari locuiesc în comune, unde sunt și proprietari de unguři se se emancipeze atätü pe dënșii câtü și pe locuitorii și alegătorii români de sub influința acestora, căci altfelü noi de noi numai cu mare greu ne putemü cugetä la o acțiune compactă și cu șanse de reușită. Omenii se fie liberi de influințe străine, căci numai atunci potü fi și alegerile libere și aleși se reprezente voința poporului. Mai departe e de lipsă ca inteligența română se convinä mai desü laolaltă și se se consulte despre cauzele noastre de viață și pe cei neinteresați se-i convingä despre necesitatea conlucrării tuturor la opera regenerării nömului nostru. Inainte de tôte însä se fie îngrijitü, ca Romänü se fie aprovisionați cu diarele necesare, ca să cunöscă curentulü politicü și spiritulü timpului.

Succesulü, ce l'a dobënditü inteligența română din acestu cercu, este celü de äntäi (?) triumfö alü romanismului din acestu comitatü. De astădată triumfarä cu ajutoriulü câtorva proprietari de unguři, mäne pöte se triumfeze și de sine, căci atäți proprietari se aflä și dintre Români în acestu cercu, cari nu sunt inferiori celor de unguři, numai se urmeze esemplulü lui Ludovicü Simonü alü colegului lorü. E frumosü și stä bine unui bărbatü inteligentü și cu stare materială ca L. Simonü se se punä în fruntea conaționalilorü sei și se le apere drepturile și interesele. Se sperämü, că și în alte cercuri se vorü aflä imitatori, și atunci cauza noastră în acestu comitatü va câștigä multü, romanimea va ocupä o poziția și unü rolü demnü de dënşa.

Nu potü se terminezä acëstä corespondență farä de a aminti pe acei preoți, cari s'au purtatü cu totulü indiferenți față de acëstä alegere în câtü nici la alegere nu au luatü parte. Aceștia sunt: Lazarü Stupineanü din Fiscutü cu toți alegătorii din comuna sa; Ioanü Popü din Visura; Demetriu Rusü din Chibuleutü; Basiliu Tureu din Șopteriu; Basiliu Siuteu din Tușinü și Cimonca din Țăgșorü. Fia-le destulü cu atäta.

## Curierulü literarü.

Sumarü: Daculü din Carpați înaintea Senatului Romei, și Horia, Cloșca și Iancu în Sorbonna Parisului. Cursulü d-lui Alf. Rambaud la Sorbonna. — 1784—1884. — Centenariulü lui Horia. — O modä la Paris în 1784.

Décă cine-va ar stä de vorbä c'unü pictorü — romänü, buniörä — și ar aduce șirulü vorbei sale asupra minunatei fabule a lui La Fontaine, „le Paysan du Danube“, pictorulü ar vedé îndată înfățișându-i-se înaintea ochilorü tabelulü, pe care nemuritorulü fabulistü alü Franciei l'a făcutü în versurile sale. Simțindu-și fantasia, ca-l vibrä cu putere ca la ori-ce adevăratü artistü, pictorulü romänü și-ar aședä îndată personajele scenei sale. În mijlocü, Daculü mändru, dreptü și mare, făcëndü se resune templulü lui Jupiter Capitolinulü de adevărurile omenirii suferinde; împregiuru-l, senatorii Romei imperiale, doborâți sub mulțimea corupțiunilorü decădınței, privindü pe țeranulü Dunării cu nisce ochi, în carü s'a stinsü până și amințirea virtuțilorü strămoșesei.

Pictorulü ar surprinde imediatü din versurile lui La Fontaine frumusețea și învătământulü contrastului, ce nasce din acëstä scenä. Adëncü pătrunsü de acestu contrastü, elü ar realizä versurile poetului într'unü tablou, alcătuitü pöte cu mai multä artä de câtü, buniörä, acela în care, după câte-va admirabile versuri ale lui Racine (Britannicus), elü ne-arä arëtä în același Senatü romanü pe Agripina, mama lui Nerone, ascunsä după unü velü — invisible et présente — și conducëndü ea, femeia, deliberațiunile pseudo-stăpânitorilorü lumii.

Ce-ar dice însä același pictorü, cândü i s'ar vorbi de unü tablou, în care în loculü senatorilorü ar trebui să punä pe toți aleși istoriei universale; în care ar alege dreptü scenä, nu templulü lui Jupiter Capitolinulü, ci străvechia Sorbonnä a Parisulü; și în care, în fine, în loculü „țeranulü dunărënu“ ar pune pe Horia, pe Cloșca și pe Iancu, capii revoluțiunilorü transilvane, rude de apröpe ale Daculü din vremile bätărane?

\*

Pictorulü ar dice pöte, și cu dreptü cuvëntü, că tabelulü lui n'ar fi posibilü. Cum? în Sorbonna, aläturi de Condé și de Bosuet, de Virgilie și de August, cei trei obscuri eroi ai libertățilorü transilvane? Luvrulü n'a pututü se fiä.

Și cu tôte acestea, lucrulü a fostü.

În trei săptămäni d'a rëndulü, în fie-care Lunä după aceiași catedră, după care unü magistrü alü sciinței vorbise cu o örä mai înainte tinerilorü și bätărnilorü studiosi de märirea lui Bossuet și de poesia lui Virgiliu, unü altü magistrü le povestea istoria lui Horia, lui Cloșca și a lui Iancu.

Auđindu-lä cum desfășörä înainte-ne sumbrele peripeții ale tragediilorü transcarpatine, noi Români care l'ascultämü, ne uitämü unii la alții într'o tăcere mai vorbitöre de câtü tôte discursurile; ne întrebämü prin ochi decä ne aflämü într'adeverä la Sorbonna, decä onor. d. Alf. Rambaud vorbia și decä nu cumva eram noi jucäria unora din acele visuri strălucite și înșelätöre, cari îngänä și alintă unecori tinerile imaginațiuni.

Mirarea noastră devenia mai mare, cu câtü profesorulü inträ în mai multe amënunte, din cari unele, chiar pentru noi, auditorii romäni, nu erau cunoscute. Și câte din ele, vai! nu le scimü încă și nu voimü se le învătămü.

\*

Profesorulü își urma desvoltările; espunea mersulü revoluțiunilorü, și, din când în când, făcea se reieșä înaintea auditorilorü câte una din acele epice scene ale luptelorü romäne, audia împregiuru-l främëtulü discretü, dër elocințe, care arëtä totdecuna oratorulü, că cei ce îl ascultä mergü cu dënșulü într'aceiași simțire.

La finele lecțiunilorü, bätărni prietenü ai Sorbonei, cei cari au aplaudatü pe Michelet și aplaudä acum pe d. Rambaud, plecändü spre casä, vorbescü de acestu nou subiectü. Auđiamü pe unulü din acesti vechi universitari dicëndü cu mirare și ca și cum s'ar fi certatü cu spiritulü Sorbonei, că cunöscä personalitatea lui Spartacus, pe acelea ale unora ein țeranii Franciei din evulü mediü, dër că nu auđise äncä de Horia și de Iancu, — duöé nume, pe cari bätărnilü în curte, ca și profesorulü pe catedră, se silea și, lucru bizarü! reușea a le dice förte bine, cu pronunțarea și intonațiunea romänescä.

Aseltaserämü pe profesorü și ascultai comentariile auditorilorü cu aceea nemärginitä mulțămire sufletescä, pe care o înțelegü cei cari, perduți în mijloculü străimilorü, audü une ori voci amice vorbindü de țera lorü.

Horia și Cloșca la Paris, la Sorbonna în 1884! S'ar crede, că incomparabilulü orașü are unü geniü

care-l șoptese în fiä-care anü, în fiä-care și pentru cine trebe se-l batä inima, cătra cine e dreptü se-și aștine privirile sale.

Sunt o sutä de ani de cândü în Carpați Romanismului se auđirä aceste cuvinte: și țeranulü e omü“, cuvinte cu atätü mai monstruöse cu câtü erau mai adevărate, cu atätü mai grozave cu câtü erau mai umane.

Geniulü Parisului sciütü-a öre, că astäqr după o sutä de ani, în 1884, se va celebrä centenariulü omului care-și jertfi înfiorätörü vieța, stäruindü a crede că „și țeranulü e omü?“

Nu sciu, ceia ce sciu însä este, că înainte de a se fi celebratü în mijloculü Carpațilorü centenariulü lui Horia, Parisulü, capulü lumii, le-a celebratü spunëndü într'unulü din admirabilele sale institute istoria eroulü transilvanü, auditorilorü veniți din tôte părțile lumii. Cum se pöte onorä mai demnü vieța unui luptätörü alü libertății, decä nu povestindü urmașilorü, färä laude, färä panegirice, vieța lui, decä nu lăsändu-se vorbescä cu a lorü elocință irezistibilä numai faptele sevënșite de luptätörü?

Astfelü a celebratü Parisulü centenariulü primei revoluțiunii transilvane. S'ar crede, că acelü geniü, de caré vorbiamü mai susä a șoptitü unuia din profesorii Sorbonei se facä în anulü scolarü 83—84 istoria micilorü naționalități dintre Carpați și Balcani, pe urmä, a potrivitü ca tocmai în primele săptămäni ale lui 1884 lecțiunile se fie închinatë lui Horia, și astfelü nu înainte unui publicü numerosü, care nu l'ar fi înțelesü, ci înainte 40—50 de auditori, Parisulü în Sorbonna a sälutatü, după o sutä de ani, pe unulü din martirii libertățilorü romäne.

„Furä Atenele, a fost Roma și este Parisulü“, dice Victorü Hugo, și Parisulü va fi ori-ce s'ar dice în contra-i, va fi mereu, până cândü inima lui va bate de-o potrivä cu și pentru întreğa omenire, până cândü într'insulü va trai mereu acea „caritas generis humani“, de care vorbia oratorulü Romei republicane.

\*

Timpulü trece și cu dënșulü se ducü și apreciațiunile nedrepte, ne diceamü noi ascultändü pe simpaticulü d. Rambaud.

Acum o sutä de ani, în 1784, Parisulü lui Ludovicü XIV celebrä pe martirulü libertății transilvane în acelașü modü copilärescü, cum celebrä și pe Franklin pe Rousseau, pe Voltaire și pe Montesquieu.

Erau atunci la modä bastöne ä la Franklin, jachete ä la Rousseau — culöre c'unü nume bizarü, purtatä după nascerea Delfinului, cum spune d. Quicherat în „Istoria costumului francesu“; — erau tabachier și scaune ä la Voltaire, erau gulere „ä la Légistateur“, ädicä ä la Montesquieu, și erau pentru dame peptänäturi „ä la Horia“.

În Parisü atunci, rësünä ca unü felü de iurușü de petreceri și chiote de veselii. Temeliile regalității se clätinau bätute de vijelii ascunse, vechia stare de lucruri se desfundä din tôte părțile, ăr grädina dela Tuilleries și arcadele dela Palais-Royal erau mai animate și mai pline decätü totdecuna. Modele urmau unele după altele cu o iuțelä amëtitoare. Cândü una ținea câte o săptămänä se dicea, că face parte din cele eterne. Cei ce le inventau se chinuiau și si nöpte se le schimbe pré iute. Peptänätura „ä la Horia“ däimü câtü și söțele ei. Gazetele belgiane vorbiau de dënşa și o esplicau cetătorilorü lorü spunëndü-le, că e făcutä pentru a celebrä evenimentele din Transilvania.

Parisulü își însärcinä p'atunci pe perucorii sei de a „actualisä“ cele ce se petrecä în Europa. Lucrulü äqr pare năsdrävan; pe atunci erä förte firescü. Jules Janin și frații de Goncourt, în operile lorü asupra societății secolului XVIII, arëtä, câtü de însemnatä erä corporațiunea peruorilorü. Dagé, Dumont și Léonard, artisti în mänuirea peptenului, erau la Parisü, pe la finele secolului XVIII, ceia ce erau, în palätele Cesarilorü la Roma libertii și selävii cu multe însușiri. Ei făceau reputațiunea poeziilorü și autorilorü dramatici, ei numiau în funcțiuni, ei demonstrau spiritulü dömniei X. și criticau salonulü d-niei Y; în fine ei își arogaserä dreptulü de a ține pe parisiani, decä nu cu condeilü celü puținü cu peptenulü, în curentü cu cele ce se petreceau în Europa.

De aci, peptänätura „ä la Horia“ purtatä de damele francesë 1784.

În 1884, Horia e celebratü de unulü din cei mai luminați dintre tinerii istorici ai Franciei republicane; și în auditoriu printre Francesi și Germani, printre Romäni și Anglesi, printre Suedesi și Rusi, trei fi ai cavalerescei Ungarie ascultä istoria „iobagiiului“ romänü. („Romänulü“.)

Gion.

## „Moda cea mai nouă politică.“

(Continuare.)

În timpul de dinaintea anului 1848 se înfățișează împărțirea proprietății ungurești pe baza unor date, deși nu oficiale statistice, der sigure, precum urmază:

Moșie și latifundii într-o întindere teritorială de preste 5000 de jughere, se aflau în mâinile a 600 de familii. Proprietatea mare de mijloc (de câte 1000 până la 5000 de jughere) se împărțea între 3000 de familii. Proprietatea de mijloc, 200 până la 1000 de jughere, era în mâna a 7000 de familii. Afară de acestea mai erau 235.000 de proprietari nobilitare mici și cetățenesci și 545.000 de sesioni urbariale.

Așaderea întreaga proprietate mare a țerei (afară de bunurile statului și ale bisericești) se află în mâinile a 600 de familii de magnați. Totu pământul cultivat înainte de 1848 cuprindea un număr de 48 de milioane de jughere, posesiunea urbarială, socotită după actele de rescumpărare, 10 milioane de jughere, pentru care însă trebuiau a se plăti impozite și dări domnului de pământ. Subtrăgându acum cele 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> milioane de proprietari cetățenesci, rezultă, că statul, nobilimea și preoțimea aveau în mâinile lor aproape 45 de milioane de jughere.

Pe când în Boemia, unde divisibilitatea posesiunii era îngreunată încâtva prin instituțiile de maioritate și senioritate, abia sunt mai multă de 30.000 de jughere împreunate într-o mână, magnații în Ungaria posedau, chiar și după scăderea bunurilor urbariale eliberate, câte 150—200.000 de jughere, va să zică 15—20 de miluri pătrate, și cele 29 de moșii ale principelui Paul Esterházy mai că se pot asemăna în privința estinderii cu regatul Württemberg. Din întreaga Ungarie erau 350 de miluri pătrate într-o singură mână (a principelui Paul Esterházy), 200 de miluri pătrate în mâinile altor 10 familii (ale principelui Batthyányi, ale comitelui Nicolau Eszterházy, ale principelui Palfy, ale lui George Sina, ale comitelui Schönborn, Szechényi, ale comitelor George, Ludovic și Stefanu Károlyi, ale comitelui Ionu Palfy), altele 200 de miluri pătrate în posesiunea clerului înalt; pe lângă acestea bunurile celorlalți 590 de proprietari mari, ale familiilor regale și ale statului. Ce mai rămâne acum din întreaga țară cultivabilă pentru nobilime, pentru proprietarul cetățenesc și țeranu?

După acestea autorul arată cu cifre, ce proporțiune există între proprietatea mare de-o parte și între proprietatea mijlocie și mică de altă parte după singuraticile comitate. Astfel era proporțiunea între proprietatea mare și cealaltă proprietate în comitatul Bihorului 257:48; în Baranya 163:24; în Weissenburg 100:45; în Raab 62:17; în Wieselburg 61:1; în Șomogy 213:60; în Ödenburg 145:25; în Tolna 120:47; în Eisenburg 196:56; în Vesprim 120:50; în Borșod 109:85; în Heves-Solnoc 146:120; în Arva 80:7; în Bacs-Bodrogh 306:40; în Barșu 80:25; în Pojunu 173:45. Sumându aceste date, vedem, că proporțiunea între proprietatea mare și cealaltă în numitele 17 comitate preste totu este cam 22:6.

„E de prisos“, continuă Timoleon, „a mai înșiră și celelalte comitate. Din tôte cele 48 de milioane de jughere de pământ roditoru erau aproape 65 de procente în mâinile statului, ale coronei, ale înaltului cleru și ale înaltei nobilimii. — Pe atunci se împărțeau cele 48 de jughere în modul următor: proprietăți ale coronei, statului, episcopatului și ale magnaților în număr rotund 30, ale nobilimii 15 milioane de jughere. În vreme ce statul, coróna, 600 de familii de magnați și clerul ocupau 30 de milioane de jughere, posedea nobilimea mijlocie și mică numai 15, împreună cu cetățenimea 18 milioane de jughere. Fiindcă magnații, episcopatul și statul avea în multe locuri, era clerul de josu pretutindinea posesiuni mai mici de 5000 de jughere și fiindcă noi n'am înșiratu comitatele transilvane, unde compleesele de posesiuni sunt în generalu mai mici, trebuie se scădemu 16 procente spre a înfățișă esactu proporțiunea dintre posesiunile domnilor mari și dintre ale celorlalți posesori de dinaintea anului 1848.

Putem deci afirma fără a esagera, că 50 de procente din proprietatea de pământ ungurească înainte de anul 1848 a fost proprietate a domnilor mari de pământ. Și cum stă astăzi cu posesiunile domnilor mari de pământ și cu latifundiile?

Deși nu numim noi numai o posesiune de 5000 până în 10.000 de jughere posesiune domnescă ei și una de 1000 până la 10.000 de jughere și aceea, care cuprinde mai multu de 10.000 o numărăm chiar la latifundii, totuși sunt de constatatu următoarele proporțiuni de numer: posesiune domnescă cu 32 %,

latifundii cu 7.4 %, la oaltă 39.4 %. Ameliorarea face așaderea 11.4 procente. Și ce urmază de aici? Că proprietatea mijlocie și mică a crescutu pe socotela domnilor și încă într'unu modu însemnatu, căci aceste 11.4 procente reprezintă milioane de jughere, deoarece totu pământul de arătură cuprinde în prezentu 53 de milioane de jughere. Singuraticile familii de posesori mijlocii se ruinară; ba și între țerani au făcutu ușuraria (cămătăria) și mai alesu manipulațiunea cea rea și risipa pustiiri mari. Una însă e deplinu sigură, că proprietatea mijlocie și mică s'a lățitu pe spesele domnilor (moșilor mari). Firesce că s'au vândutu și s'au parcelat mai vârtosu bunuri de ale statului, der și moșii de ale magnaților s'au îmbucălățitu. Nu mai sunt atâtea domni de 100.000 séu 200.000, ba nici numai de 80.000 de jughere, ca înainte de 1848. Puterea îmbucătățitoare a legilor creditare și micul număr de fideicomise a provocatu decădinta, abstrăgându cu totul dela risipa aristocrației.

Care interesu îl vatămă deci mai multu procesul străformării proprietății mari, care procesu durază dela 1848? Interesulu oligarchicu!

Decă-i merge rău nobilimii mijlocii, acesta nu vine de acolo, pentru că proprietatea mijlocie se ruinează. Se întâmplă tocmai contrarul dela acesta. Numai singuraticile familii se ruinează, proprietatea mijlocie însă nu-și schimbă caracterul.

Chiar și între țerani s'au pututu vedé iei coala, celu puțină în timpul din urmă, aparițiuni bolnave; însă a urmatu, întru câtu aceste aparițiuni privesc, miserile de tranzițiune, o ameliorare; întru câtu însă aceste rele sunt stabile, ele privesc mai puțin pe țeranul unguru séu nemptu. În Ungaria sudică e o aparițiune stabilă, că țeranu s'rbu se ruinează; sesionalistulu devine locataru (chiriașu), apoi țileru, până ce în urmă emigréză în Serbia. Și cine-i ocupă locul? Țeranulu unguru și nemptu. În Slavonia, unde preste totu nu există proprietate mijlocie și nobilime mică, unde sunt numai imense domni și sesioni țeraneseci, proprietarii își perdú pe rândú proprietățile. Și cine li le iea? Țeranii unguri și nempti, cari emigréză din Bacia, Baranya și Șomogy. Statistica de 40 de ani arată, în ce măsură a înaintatu acestu procesu.

(Va urmă.)

## Diverse.

(Generalul Christianu Tell †), elevulu nemuritorulu Lazaru, care a luptatu împreună cu frații Golesei și cu Pleșoianu pentru idea națională și pentru liberarea României de sub jugul străinu, membrulu locotenentii domnesce dela 1848 a încetatú din viață. Inmormântarea lui a fost demná de bravul și ilustrulu luptatoru dela 1848.

(Balulu românú din Viena.) Sâmbatá în 11 (23) Febr. s'a ținutu în sala dela „Grand Hôtel“ balulu junimei nosteru studiöse din capitala austriacă. După cum suntemu informați, balulu acesta, care de astădată a avut de protectoru pe archiducele Rainer, a succésu în modul celú mai completu. Sala, în care s'a ținutu petrecerea de abia putu cuprinde numărul și elegantulu publicu, ee era de față. Între cei prezenti însemnámú, afără de archiducele-pretoru, pe ministrii Eybesfeld și Pino, pe intendantul baronú feldmarșalulu-locot. Tiller, ambasadorulu francesu Foucher de Careil, trâmisiulu României P. Carpu, reprezentantul Persiei Neriman Khan, senatorulu baronú Vasileo, dep. Zotta, Mitrofanovic, Dumba, Tomasciuc, Exner, Kochanowski etc. etc. Ordinele de dansu avéu forma unei cârticele, pe care se află în reliefu „Columna lui Traian“ în miniatură. — Auđimú, că și succésulu materialu este destul de frumosu.

(Societatea de lectură „Julia“) din Clușiu a universitarilor din Clușiu va arangia în 1 Marte unu

concertu împreunatu cu dansu după următoarea programă. 1. „Cânteculu ginteii latine“ poesiă de V. Alesandri, întonată de corulu vocalu. 2. Schubert Liszt Soirees de Vienne, Valse Caprice Nr. 6, esec pe piano de D-șora Anna Papu. 3. „Archasiulu“ de G. Těutu, esec. de corulu vocalu. 4. „Cătra populu românú“, poesiă de Petru Dulfu decl. de d-șora Aurelia Roșeseu. 5. „La Romanesca“ de Ernst, esec. pe violină de d-lu Aureliu Popa, acomp. pe piano. 6. „Toastulu“ de D. Șfura, esec. de corulu vocalu. Pentru comit. arangiatoru: Președinte Nistoru Vărașeanu. Secretariu Aug. Chetian.

(Reuniunea română de cântări și musică din Oravița.) arangează Duminecă în 2 Marte (19 Febr.) 1884 în sala otelului „Coróna ungurească“ din Oravița unu Balu Mascatu împreunatu cu producțiunea corulu séu vocalu. Se va produce: 1. „Unu cormaisteru cu talentu“ Scenă comică, coru bărbătescu și solo cu acompaniare de piano-forte, textu și musică de Richard Genée. 2. „Cocóna Chirița“ în voiajiu, cântecú comicu de V. Alesandri În óra de pausă se va jucá: „Bătuța și Călușariulu“ de tinereia din Oravița rom.

(Denunțianții în Viena.) Despre urmările stăre esecțiionale din capitala austriacă ne putem face o idee din următorulu casu: Unu culegătoru se duse după un balu dimineța într'o cafeana din suburbia Margarethen. Aici în societatea mai multora colegi se exprimă în focul vorbirei sale în modu criticătoru asupra măsurilor esecțiionale. Deodată se scólă dela masa vecină doi inși și plecă. După unu quartu de óra pleacă și culegătorulu. Abia eși inse din cafeana și unu detectivu (polițistu îmbrăcătú în civilu) îl întâmpină și'lu declară de arestatu. Elu fu dusu la poliția, care ordonă o perchezițiă domicilară în locuința culegătorulu. Nu s'a aflatu însă nimic la densusu și după amédu a fost liberatú pe lângă chizășie. I s'a spusú inse că se va redica o acuză ține în contra lui.

Indreptare. Într'o parte a edițiunei numerulu trecutú s'a străcuratú o eróre pe pagina a 3-a, colóna a 3-a rëndulu din urmă: în locu de „nu pôte serv numai spre bucuria este a se ceti: „ne pôte serv numai spre bucuria.

## Bursa de București.

Cota oficială dela 14 (26) Februariu 1884.

Renta română (5 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	Cump.	93 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	vënd.	94
Renta rom. amort. (5 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	94 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	„	95
„ convert. (6 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	98 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	„	99
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	„	32	„	33
Credit fonc. ruralu (7 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	102 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>	„	102 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
„ „ „ (5 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	92 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>	„	91 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
„ „ urbanu (7 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	101 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	„	102 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
„ „ „ (6 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	98	„	98 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
„ „ „ (5 <sup>0</sup> / <sub>10</sub> )	„	88 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	„	89
Banca națională a României	„	1385	„	—
Ac. de asig. Dacia-Rom	„	378	„	—
„ „ Națională	„	257 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	„	—
Auru.	„	3.80	„	3.9
Bancnote austriace contra auru	„	2.09	„	2.1

## Cursul la bursa de Viena

din 28 Februariu st. n. 1884.

Rentă de aurú ungarú 6<sup>0</sup>/<sub>10</sub> 121.80. Rentă de aurú 4<sup>0</sup>/<sub>10</sub> 90.20. Rentă de hărthiă 5<sup>0</sup>/<sub>10</sub> 87.90. Imprumutul cáilor ferate ungare 141.50. Amortisarea oatoriei cáilor ferate de ostu ung. (I-ma emisiune) 94.80. dto (II-a emisiune) 116.75. dto (III-a emisiune) 99.90. Bonuri rurale ungare 100.—. Bonuri cu cl. de sortare 100.—. Bonuri rurale Banat-Timișu 100.—. Bonuri cu cl. de sortare 99.75. Bonuri rurale transilvane 99.40. Bonuri croate slavone 100.—. Despăgubire p. dijina de vinu ung. 97.50. Imprumutul cu premiu ung. 115.50. Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului 113.75. Renta de hărthiă austriacă 79.65. Renta de arg. austr. 80.65. Renta de aurú austr. 101.20. Losurile din 1860 135.40. Acțiunile băncei austro-ungare 843.—. Act. băncei de credit ungare 309.50. Act. băncei de credit austriace 305.90. Argintulu.— Galbinu împărătescu 5.71. Napoleonu d'oru 9.60<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Mărci 100 imp. germ. 59.20 Londra 10 sterlinge 121.45.

# Zambach si Gavora.

Fabrica de vestminte si recuise bisericesci de ritu latinu si grecu

in Budapesta, strada Vatiului, Váci utca Nr. 17.

Falonu séu Odăjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachinu, prapori. Tôte feliturile de stéguri, si pentru societati industriale (si pentru pompieri) Covoru pe altariu,



potiruri, Pietohlebница, cadelitice, Pacificalu, candele de altaru, policandele pentru biserici, Ripide, Clăvotu, cărți de Evangeliu etc. etc.

Comande se efectuescu promptu. — Obiectele, cari nu voru conveni, se voru schimbá cu altele. 21-

Editori: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Tipografia: Ioanu Gótt și fiu Henricu.